

Stier Jeroen past precies op groeiende bedrijf van zijn fokker

'Je krijgt ze niet schraal gemolken'

Aurora Jeroen voldoet precies aan het fokdoel van zijn fokker Paul Verkleij uit Hazerswoude-Dorp (ZH). Een hoge productie, makkelijk functioneren en geen overdreven aandacht voor het exterieur. Samen met zijn broer Joost is hij bezig hun bedrijf op te schalen naar een omvang van 280 koeien.

Een stier die goed aansluit bij de eisen van het gros van de Nederlandse melkveehouders, maar die door het genomicsgeweld en de veranderingen bij de laatste indexdraai is ondergesneeuwd, is Aurora Jeroen. Ondanks een NVI van een 'schamele' 178 punten, vererft de stier een hoge melkproductie met dikke gehalten en bovendien de capaciteit om dat ook daadwerkelijk te realiseren. Zijn dochters stijgen van +518 kilo melk met +0,34 procent vet en +0,24 procent eiwit in de eerste lacta-

tie, naar +1.111 kilo melk met +0,30 procent vet en +0,17 procent eiwit in de tweede lactatie. Dat wil zeggen op basis van respectievelijk 234 en 168 dochters en zonder genomicsinvloeden.

Niet schraal te melken

Dat ze de capaciteit hebben om de hoge productie ook daadwerkelijk te realiseren, blijkt uit de scores (zonder genomicsinvloed) voor celgetal van 106, voorhand van 108, conditie-

score van 109 en vleesindex van 111 bij een net ondergemiddelde hoogtemaat van 98. Jeroens fokker Paul Verkleij melkt zelf vijf dochters van de stier. „Je krijgt ze inderdaad niet schraal gemolken. Dat is toch een eigenschap die we missen binnen het Holstein-ras. Ik vind het dan ook zonde dat Jeroen niet als stiervader wordt ingezet.“ Uiteraard heeft Jeroen ook minder sterke punten, al laat hij op exterieurgebied weinig steken vallen, of het moeten al de fokwaar-

Copyright foto

De nieuwe stal voldoet aan de eisen van de Maatlat Duurzame Veehouderij. Omdat de nieuwe stal aan de oude stal (achtergrond) is vastgebouwd, mag er geen vrij koeverkeer zijn tussen de beide staldelen. Om die reden lopen de laagproductieven in de oude stal en de hoogproductieven in de nieuwe.

Copyright foto

Aurora Frisia 5 (O Man x Jocko, AV 85) is de moeder van Ormsby en Jeroen.

den voor ophangband of kruisligging (beide 94) zijn. De stier scoort verder voor melksnelheid 93 en voor levensduur +204 dagen, met de wetenschap dat zijn vader Bertil op dat gebied geen hoogvlieger was. Verkleij zegt zelf geen taai Jeroen-dochters te hebben. „En zijn moeder was ook niet taai, al zal zijn fokwaarde wel kloppen. Verder gaan de Jeroen-dochters in mijn beleving wel oud worden. Ik melk ook vijf dochters van G-Force, maar ik denk dat de Jeroens ouder worden.”

Slechte start

Jeroen komt voort uit de Frisia-familie, die via embryo's op het bedrijf van de familie Verkleij in Hazerswoude-Dorp belandde. Toen vader Dirk en oom Hein er in de jaren '90 nog de scepter zwaaiden, arriveerden de eerste embryo's op het bedrijf. Dat resulteerde in twee opvallend goede dochters uit de proefperiode van Cash, uit een Amerikaanse koefamilie. De beide dieren zouden met 89 en 90 punten ingeschreven worden en beide tevens honderdtonner worden. „De nafok was helaas niet noemenswaardig”, aldus Paul Verkleij. Hij wijt het mede aan de stierkeuze. Omdat de beide Cash-dochters het zo goed deden, zijn ze intensief gespoeld met bijvoorbeeld de inmiddels beruchte Holim-stieren en Mascot. „Wellicht was het met andere stieren beter gegaan.”

„We spoelden niet alleen onze eigen koeien, maar kochten ook wel eens embryo's”, vertelt Paul. Zo ook een Lava-embryo uit een Mascot, resulterend in Aurora Frisia. „Ze maakte als vaars een slechte start. Er zat namelijk een dood kalf in dat er niet uit kwam. Ze is toen naar de Faculteit Diergeneeskunde in Utrecht geweest, waar ze haar hebben verlost”, herinnert Paul zich. „Aurora Frisia maakte daardoor een matige eerste lactatie, maar het was wel een goede koe. Daarom hebben we haar voor onszelf gespoeld met Jocko en met O Man. Met die stieren omdat ik niet veel met de Canadese fokkerij heb en ook een beetje klaar was met de Nederlandse”, refereert hij aan de spoelingen met de Cash-dochters.

Precies het fokdoel

Dat de Frisia's een goede fokfamilie vormen, blijkt al uit het feit dat twee volle broers

van Aurora Frisia, Delta Dacca en Delta Daly, destijds goede fokwaarden kregen. Vooral de CVM-vrije Daly is veel gebruikt. En ook haar zoon Aurora Pionier (v. Jocko) kreeg de fokstierstatus, al werd hij vooral in het buitenland vermarkt. De spoelingen met Jocko en O Man resulteerden verder in één dochter van Jocko en twee van O Man. Aurora Frisia 2 (v. Jocko) werd met 89 punten ingeschreven en op haar beurt eveneens met O Man gespoeld. De daaruit voortkomende Aurora Frisia 5 (AV 85) is de moeder van zowel Jeroen, alsook van Ormsby. Frisia 5 was een goede productiekoe en werd anderhalf jaar geleden, na een levensproductie van 75.000 kilo melk vanwege een knieblesure afgevoerd.

De enkele jaren oudere Ormsby (v. Shottle) bereikte net als Jeroen de fokstierstatus. Ormsby noteert wat lagere gehalten, maar een beter exterieur dan Jeroen. „Ik heb zelf ook vijf Ormsby's gemolken, maar die sprongen er niet uit qua productie en exterieur, Jeroen is een klasse beter”, vindt Paul. „Jeroen is ook precies was ik qua fokdoel voor ogen heb.” Ormsby kreeg via het showcircuit bekendheid in de vorm van dochter Cobi 72 van de familie De Bruin uit Giessenburg, die meerdere prijzen won. „Hij kreeg toen het stempel van showstier. 'Dat heb ik weer', dacht ik toen”, lacht Paul. „Jeroen geeft een wat beknoptere, kleinere en rondere koe en dat spreekt me wel aan. We hadden een zware overbezetting in de oude stal en deze koeien reddden het onder die omstandigheden beter dan grote, open gebouwde koeien”, heeft de veehouder ervaren.

Bewuste productiedaling

In het jaar 2000 ging Paul (39) in maatschap met zijn vader en oom en in 2005 nam hij het deel van zijn vader over. Totdat zijn oom Hein in 2012 eveneens uit de maatschap trad, was Paul tevens inseminator voor CRV. Pauls jongere broer Joost (35) zou in het nabijgelegen Zoeterwoude boer worden op het bedrijf van een echtpaar zonder opvolgers, maar uiteindelijk lukte dat niet. Vervolgens is besloten dat Joost bij Paul in het bedrijf zou komen. Een praktische oplossing temeer omdat er toch twee woningen bij het bedrijf waren, die zo konden worden benut. Oom Hein woont weliswaar niet meer op de locatie, maar ver-

richt nog wel hand- en spandiensten, vooral machinewerk, op het bedrijf. Hoewel Joost op het bedrijf in Zoeterwoude niet in maatschap kon, konden de broers Verkleij de locatie wel huren. Toen het bedrijf vier jaar geleden stopte, konden ze het jongvee overnemen en inmiddels wordt al het jongvee er gehuisvest. Tevens pachten ze de 50 hectare grond van het bedrijf in Zoeterwoude. Sinds Joost 'thuis' is, zijn de broers gaan inzetten op schaalvergroting. „Met het oog op de destijds te verwachten dierrechten, zijn we het jongvee gaan aankopen. Om toch zoveel mogelijk binnen het quotum te blijven, besloten we de productie te laten zakken. We gingen van bijna 10.000 kilo melk per koe terug naar 7.800 kilo. Wat dat betreft heb ik de laatste jaren veel respect voor de Holsteins gekregen. De koeien blijken er namelijk prima mee om te kunnen gaan. De hoogste productiekoeien van vijf jaar geleden, zijn dat nog steeds. Het blijkt dat er dus meer uit de koppel is te halen, ze vallen niet zomaar om bij slechtere omstandigheden.”

40-stands buitenmelker

Naast de productiedaling wisten de Zuid-Hollanders de tussenkalftijd van zo'n 435 dagen terug te brengen naar 400 dagen. Ook dit om de veestapel sneller te laten groeien. Ze bewerkstelligden de productiedaling door het rantsoen te versoberen. De koeien kregen alleen gras, graszaadhooi, aardappelvezel en maximaal 7 kilo van een eenvoudige brok. „De melkglazen kwamen niet meer vol, dus dat was wel even wennen”, aldus Paul. De broers ►

Sinds de koeien op 8 juni in de 40-stands buitenmelker worden gemolken, is de melktijd ten opzichte van de oude 2 x 5 stands open tandem melkstal al met de helft verkort.

Copyright foto

Copyright foto

Copyright foto

Tijdens de melkperiode worden de kalveren in Hazerswoude gehuisvest. Na een leeftijd van vier maanden vertrekken ze naar het gehuurde bedrijf in Zoeterwoude, om kort voor het kalven weer terug te keren.

Om een bouwvergunning te krijgen, moest Verkleij emissiebeperkende maatregelen treffen. Omdat het emissiearme vloerenaanbod Paul niet aanstond, kozen ze voor een luchtwasser.

molken de groeiende melkveestapel in een 2 x 5 stands open tandem melkstal, waarin ze op het laatst 3 tot 3,5 uur voor een melkbeurt nodig hadden. Op maandag 8 juni schakelden ze met hun 215 koeien over naar een 40-stands buitenmelker van DeLaval. „Hoewel het voor ons en de koeien nog wel even wennen is, zijn we al de helft korter aan het melken. En wat er nog bij komt aan tijdsvoordeel, is dat ze automatisch worden gesepareerd.”

Paul en Joost hadden zich ten doel gesteld om de nieuwe stal snel vol te hebben. „We gaan naar 280 melkkoeien, wat we met 2,5 arbeidskracht willen rondzetten”, aldus Paul, wiens vrouw Marsia ook op het bedrijf meehelpt. Omdat het jongvee in Zoeterwoude is ondergebracht, breidde Verkleij de stal alleen uit voor het melkvee.

„Bij de keuze voor een melksysteem is het eerst afwegen tussen robots en een melkstal. Wij vinden een melkstal beter passen vanwege de structuur in de bedrijfsvoering. Wij denken dat het koeiverkeer zo beter is te sturen en zijn toch met zijn tweeën of met zijn drieën, al is het de bedoeling dat één persoon moet kunnen melken”, aldus Paul. De broers kozen voor een carrousel omdat de koeien daarbij niet in een groep vrijkomen, maar één voor één van het platform stappen, wat de rust ten goede moet komen. „Wel is dit een redelijk duur systeem.”

De nieuwe stal werd tegen de oude aangebouwd en voldoet aan de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV). Een MDV-eis is echter dat er geen vrij koeiverkeer is tussen de oude en de nieuwe stal en daarom werken de broers met productiegroepen. De laagproductieven worden in de oude stal gehuisvest en de hoogproductieven in de nieuwe. Op de plek van de oude melkstal, voor in de oude stal, worden hokken gecreëerd voor kalfkoeien en aandachtskoeien.

Luchtwasser

Omdat de Aurora-stal zuidwestelijk is gelegen van natuurgebied de Nieuwkoopse Plassen, moesten Paul en Joost vrij forse emissiemaatregelen nemen om een vergunning te krijgen voor de uitbreiding. Paul bezocht als inseminator veel bedrijven en zag als zodanig veel emissiearme vloeren. „Ze stonden me niet aan, bovendien heb ik vraagtekens bij het opslaan van gas in een kelder.” Een alternatief vormde de luchtwasser. „Het voordeel daarvan was dat we een gewone roostervloer konden gaan leggen.”

„Een luchtwasser is bovendien goedkoper dan een emissiearme vloer, al heb je bij een luchtwasser wel jaarlijkse kosten.” Verkleij wijst op de stroomkosten en de kosten van het zwavelzuur, dat, uiteraard in een lage oplossing, in de luchtwasser wordt verneveld, terwijl de

aanwezige ventilatoren de stallucht er doorheen leiden. De aanwezige ammoniak wordt gebonden en zodra de oplossing verzadigd is, wordt deze weggepompt naar een opslagvat. Dit zogenoemde spuiwater is vervolgens bruikbaar als kunstmestvervanger.

Beperkt weidegang

De aanwezigheid van een luchtwasser betekent overigens niet dat de stal volledig dicht is. Verkleij ervaart dat hier nog veel misverstanden over zijn. „De lucht verlaat de stal normaliter via de nok en die is dicht. Er mag geen horizontale ventilatie in de stal optreden en daarom is de windkant altijd gesloten.” De luchtwasser blijkt gekoppeld aan de klimaatcomputer, zodat de veehouder er verder geen werk van heeft. „Een voordeel is dat er bij warme dagen altijd luchtverplaatsing is door de luchtwasser”, aldus Verkleij. „En nog een voordeel is dat we meteen klaar zijn als ooit ook het oude staldeel emissiearm zou moeten worden, dan hoeven we daar alleen nog maar de nok dicht te maken.”

De broers weidden hun koeien tot vorig jaar, maar houden ze inmiddels binnen. Wel is het de bedoeling om de laagproductieven nog naar buiten te laten gaan. Paul is van mening dat het voor het welzijn van de koe niet uitmaakt of ze wel of geen weidegang krijgt,

Copyright foto

Bedrijfsgegevens

De broers Paul (39, links) en Joost (35) Verkleij runnen in Hazerswoude-Dorp (ZH) een melkveebedrijf met 215 koeien. Pauls gezin bestaat uit echtgenote Marsia (37) en de kinderen Ralf (16), Tess (13), Sofie (12) en Marije (9). Joost woont samen met Bernadette (30) en hun kinderen Mees (3) en Sam (1). Ook Marsia is bij het bedrijf betrokken, terwijl Bernadette bloemiste is en bijspringt al het nodig is. Omdat de broers hun veestapel de laatste jaren wilden uitbreiden, zonder het quotum fors te overschrijden, heb-

ben ze de productie verlaagd. Het rollend jaargemiddelde lag daarom op 7.800 kilo melk met 4,30 procent vet en 3,45 procent eiwit, maar is inmiddels stijgende. De gemiddelde productie ligt op 27 liter en het celgetal iets beneden de 150.

Het stiergebruik bestaat uit Silver, Danno, Balisto, Blitz en Jeroen en daarnaast voor een derde deel uit Belgische Blauwe stieren. Het gemengde rantsoen bestaat uit graskuil, maïs, aardappels en graszaadhooi. Daarnaast krijgen

Copyright foto

Aan de zijkant van de wachtruimte is een rij ligboxen geplaatst, omdat de broers het anders zonde van de ruimte vonden. In de ligboxen ligt een mengsel van paardenmest, kalk en stro. Rechtsboven is tevens de luchtwasser te zien.

Copyright foto

De broers kozen voor een carrousel vanwege de rust. De koeien stappen één voor één het platform op en verlaten het platform ook weer één voor één. Er komt geen grote groep koeien ineens vrij.

maar ervaart dat weidegang wel leeft onder burgers. „Het financiële aspect speelt uiteraard mee en bij beweiden ben je ook constant aan het schakelen. Hoe je het ook wendt of keert, een grotere koppel koeien werkt binnenhouden toch in de hand. Aan de andere kant moeten we ook wennen en leren om met een grote koppel om te gaan. Als we dat in de vingers hebben, gaan we misschien toch weer meer weiden.“

Megastal

Met de beoogde omvang van 280 koeien, voldoet Verkleij aan de definitie van een megastal. „We moeten er met twee gezinnen van kunnen leven, de melkstal was versleten en de maatvoering in de oude stal verouderd. En als je dan voor een nieuwe melkstal hebt gekozen, kom je bij zo'n stal uit. Bij een grotere omvang gaat het financieel makkelijker en er kwam toch een luchtwasser. Ongemerkt ga je stapelen“, verklaart Paul. „Je schuift daardoor wel op naar een rol waarin je meer manager bent, maar voor het verzorgen van de koeien, hoeft dat niet nadelig te zijn. Voorheen werkten we meer reactief, nu probeer je te voorkomen dat dingen gebeuren. Maar de knop moet wel eens om.“ Er 's nachts uitgaan voor kalfkoeien doen de broers nog steeds. „We melken om de dag en degene die niet melkt, gaat er 's nachts

uit, dat is er ongemerkt ingeslopen“, vertelt Paul. Groeien is voor de broers dan ook nooit een doel op zich geweest. „Maar we kunnen wel relatief eenvoudig verder groeien als we zouden willen en de regelgeving het toelaat. We hoeven dan alleen maar ligboxen bij te bouwen.“

Verkleij wijst op de buitenmelker, waarin de koeien twee krachtvoersoorten op maat verstrekt krijgen. In de stal is dan verder ook geen krachtvoerbox te vinden. Aan het voerhek krijgen de koeien een gemengd rantsoen van graskuil, maïs, aardappels en graszaadhooi. Het verschil niet wezenlijk van de periode waarin de productie werd gedrukt. „De koeien krijgen verder iets meer van een luxere brok en om de productie weer op peil te krijgen, focussen we vooral op verse koeien.“

Fokkerij DataPlus

De stierkeuze baseert Verkleij op Inet en vervolgens op uiergezondheid en klauwgezondheid. „Een kenmerk als levensduur vind ik moeilijk te interpreteren. Ik vraag me dan af waarom een koe weg gaat, aan uier- en klauwgezondheid heb je wat dat betreft meer“, vindt Paul. Verkleij is deelnemer aan het Fokkerij DataPlus-programma van CRV en veel van zijn dieren zijn als zodanig op genomics onderzocht. „Het blijkt dat dieren met de hoogste genomics-

fokwaarden niet de hoogste lactatiewaarde halen. Maar als je ze indeelt in groepjes van vijf, komt het wel uit. En negatieve uitschieters in genomics blijken dat ook in werkelijkheid te zijn voor productie, uiers en benen.“

Hoewel Verkleij inmiddels enkele fokstieren aan de KI heeft afgeleverd, zijn er weinig jonge stieren van het bedrijf in aantocht. Aurora Sidekick (Skyfall x Atlantic) uit de Suzan-familie heeft door het inmiddels aanmerkelijk strengere selectiebeleid van CRV de schifting niet gehaald en van Aurora Freeze (Bowser x O Man x Lava) uit de Frisia's lopen er inmiddels pinken. „De laatste jaren hebben we geprobeerd om vooral vrouwelijk vee uit de spoelingen te halen en is het dus rustig op stierengebied“, verklaart Paul. Dat de Frisia-familie op het bedrijf invloedrijk is geworden, blijkt uit het feit dat Frisia 147 onlangs is geboren.

Verkleij gebruikt genomicsstieren meestal in overleg met een foktechnicus van CRV. Op het inseminatielijstje staan bijvoorbeeld Silver, Danno en Balisto. Daarnaast wordt voor een derde deel van de inseminaties inmiddels gebruik gemaakt van Belgische Blauwe stieren en gebruikt de veehouder ook nog de fokstieren Blitz en vooral Jeroen. „Ik vind het wel eens jammer dat de ouderwetse, dochtergeteste stieren zo in het verdomhoekje zitten. Jeroen vererft 120 kilo vet en eiwit, het gros van de genomicsstieren haalt dat niet.“ ■

Links het woonhuis van Joost en zijn gezin, rechts dat van Paul.

de koeien in de 40-stands buitenmelker twee krachtvoersoorten op maat verstrekt. Het is de bedoeling de melkveestapel te laten groeien tot 280 dieren. Het bijbehorende jongvee wordt op een gehuurd bedrijf in Zoeterwoude ondergebracht. Bij die locatie pachten de broers tevens zo'n 50 hectare grond. De huiskavel in Hazerswoude-Dorp bedraagt 45 hectare grond, welke in eigendom is, terwijl er nog 20 hectare op afstand wordt gepacht. Verkleij bouwt alleen gras en koopt maïs aan.

Copyright foto